

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

DE ROOST (SG_R3_NET_41)

LAAKDAL

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “De Roost” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Laakdal

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen in het recreatiegebied ten oosten van het natuurgebied De Roost te Veerle-Laakdal, tussen de Hulstsestraat en de Grote Laak. Het betreft het nog niet ontwikkelde oostelijk deel van de recreatiezone.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Grote Laak

Oppervlakte: 5,62 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

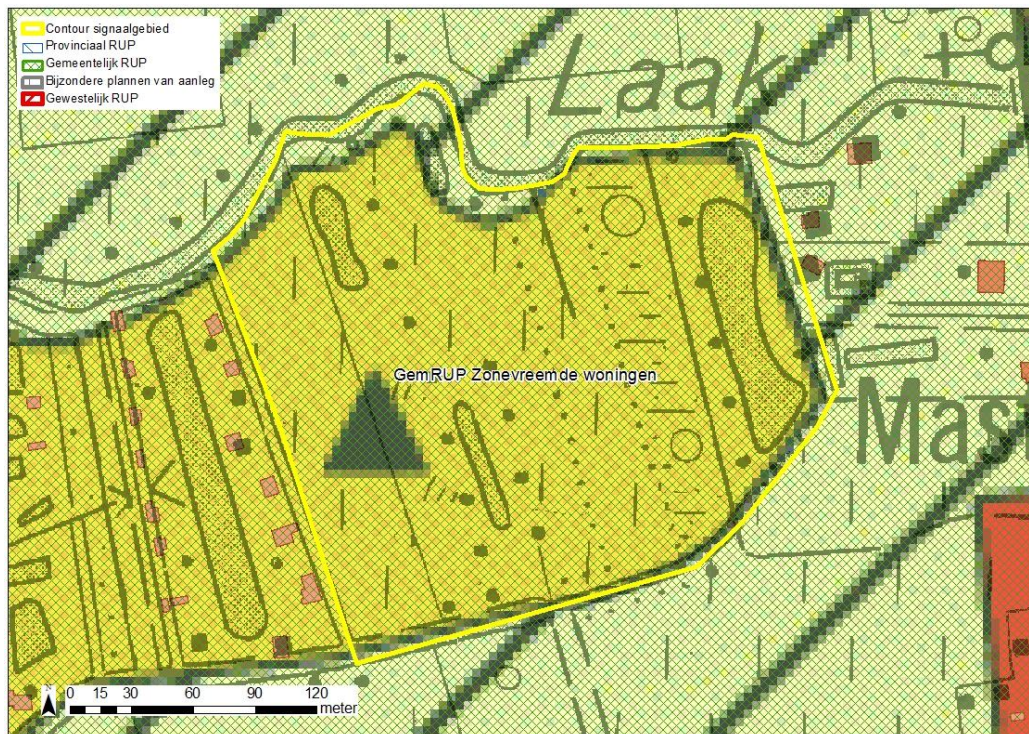
Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming van het signaalgebied verblijfsrecreatie.

Het gemeentelijk RUP "zonevreemde woningen" bevat ter hoogte van het signaalgebied geen specifieke stedenbouwkundige voorschriften of bepalingen.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is grotendeels weiland en bos. De westelijke zijde van het recreatiegebied is ontwikkeld. Een klein deel van het gebied is ingenomen door een Aquafin-pompstation. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij een herbestemming van het signaalgebied.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/12/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het gebied betreft een nog niet ontwikkeld recreatiegebied met een overwegend grote overstromingskans en een oppervlakte groter dan 2 ha.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De grens van het signaalgebied wordt ten noorden, oosten en zuiden bepaald door de gewestplangrens. In het westen is het signaalgebied begrensd door een aantal ontwikkelde percelen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

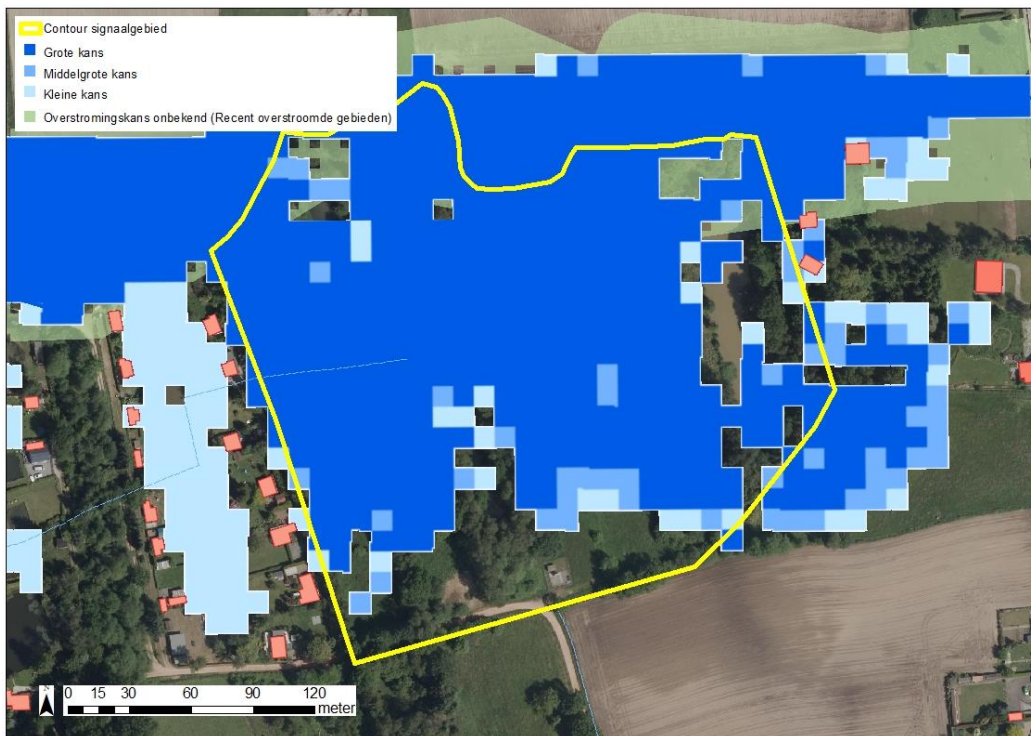
Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Meer dan 3/4 van het gebied kent een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkartaart.

---

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

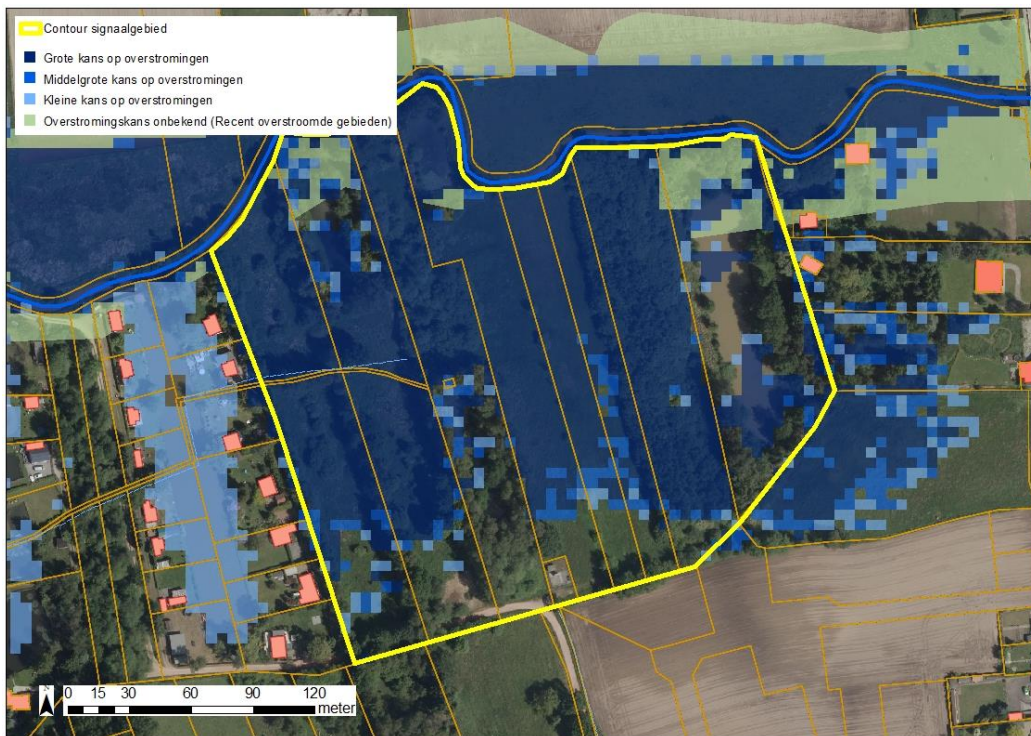
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

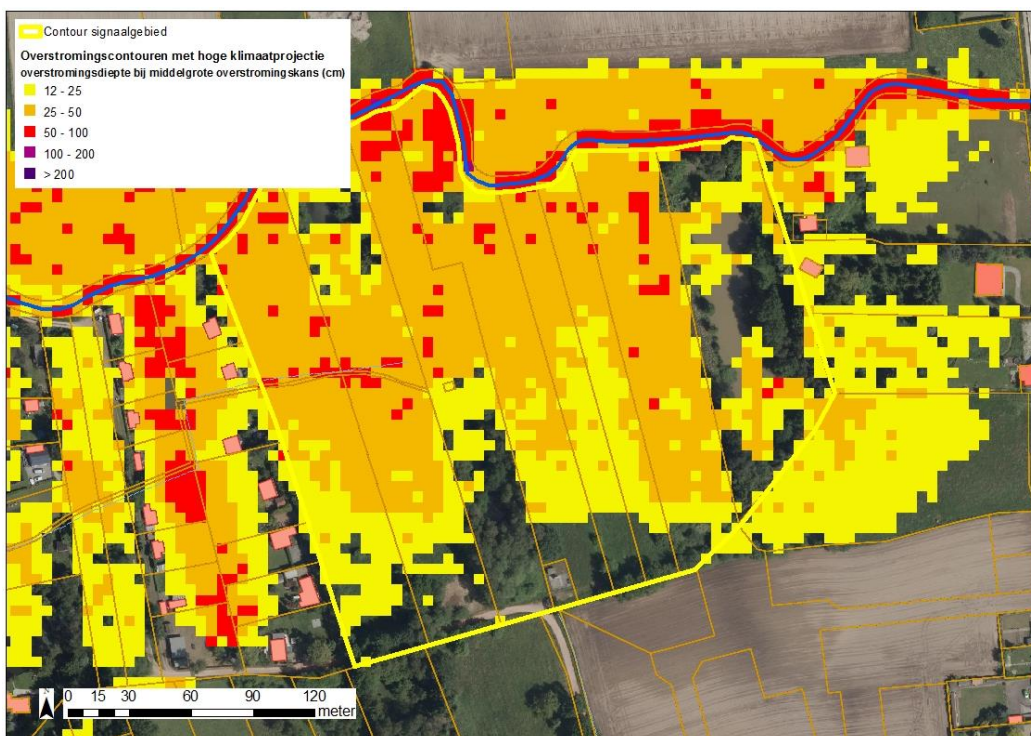
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in het kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Uit de klimaattoets blijkt dat de overstromingsdieptes bij een hoge klimaatproject oplopen tot een halve m en plaatselijk tot 1 m kunnen gaan.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

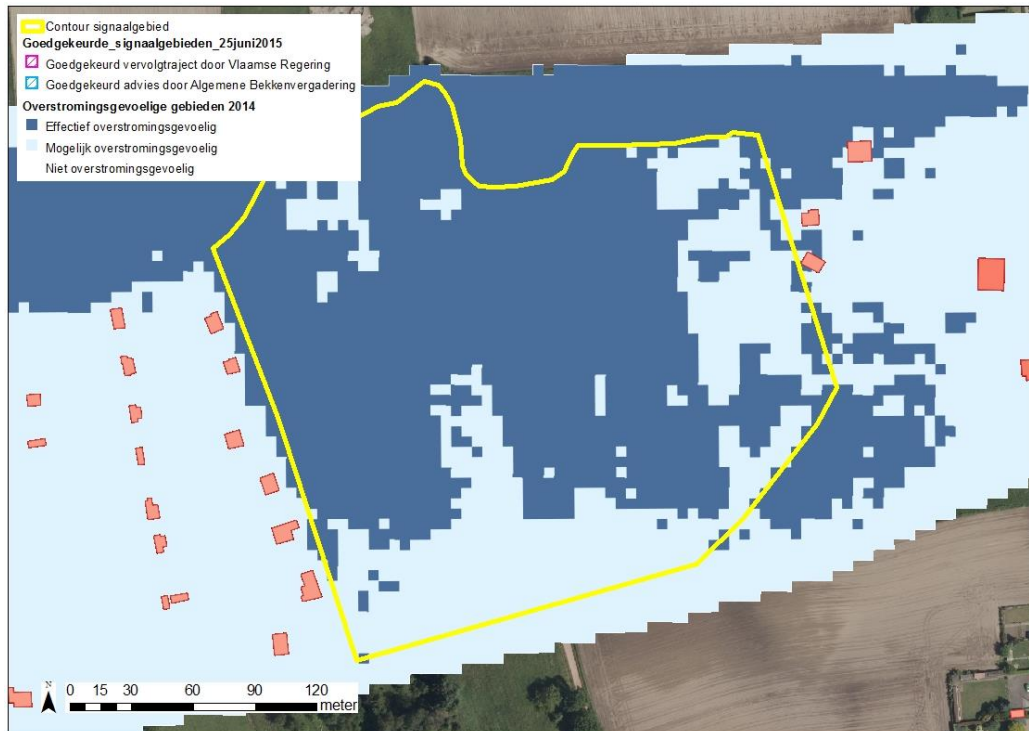
Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is gelegen langs de Grote Laak, die op deze plaats effectief overstromingsgevoelig is, zowel op linker- als op rechteroever.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Gelet op de grote overstromingskansen en de ligging in de onmiddellijke vallei van de Grote Laak is ontwikkeling voor verblijfsrecreatie niet wenselijk op deze locatie.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het richtinggevend deel (hoofdstuk 2.6.3.2) van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan vermeldt over dit gebied het volgende:

"De Roost (Veerle) is gelegen in het valleigebied van de Grote Laak en grenst aan een VEN-gebied. Het verder uitbreiden van de verblijfsrecreatie is hier omwille van de hoge natuurwaarden niet wenselijk, behalve voor een beperkte westelijke zone waarbij een recreatieactiviteit reeds jarenlang de feitelijke invulling is, tevens wordt deze beperkte uitbreiding door een natuurlijke landschappelijke grens omljnd, zijnde een bestaande gracht. Gezien de ligging van deze beperkte uitbreiding in een VENgebied, doet de gemeente een suggestie aan het Vlaamse gewest om deze uitbreiding in het VEN-gebied aan te passen. De gemeente suggereert om het recreatiegebied "De Roost" in westelijke richting zeer beperkt uit te breiden tot de logische en natuurlijke grens van de bestaande gracht. Het herbestemmen van het nog niet ontwikkelde deel in functie van natuurontwikkeling langs de Grote

Laak wordt voorop gesteld. Het reeds ontwikkelde gebied wordt verder gestructureerd en gesaneerd met aandacht voor natuurontwikkeling langs de rivier zelf."

In het bindend gedeelte (Hoofdstuk 3.1.5 Toeristisch – recreatieve structuur) van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan staat het volgende:

"De belangrijkste gebieden waarvan de huidige bestemming niet overeenstemt met de gewenste ruimtelijke structuur, zijn:

- ...
- *het recreatiegebied aan de Roost (herbestemming van niet gerealiseerde terreinen, beperkte aanpassing contour in westelijke richting tot de logisch en natuurlijke grens);*
- ..."

Op kaart 25 'gewenste ruimtelijke structuur' uit het gemeentelijke ruimtelijk structuurplan wordt voor dit gebied een invulling als 'verwevingsgebieden voor natuur en landbouw', als onderdeel van de zone ten zuiden van de Grote Laak tussen het natuurgebied De Roost en de Eindhoutseweg vooropgesteld.

4.3 Lopende initiatieven:

In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is een herbestemming naar natuur voorgesteld. Tijdens het overleg in het kader van de selectie van de signaalgebieden reeks 3 en de uitwerking van de startbeslissing, werd deze visie door de gemeente bevestigd.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Marijke Aerts) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel
- Ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14 (gemeente niet aanwezig)
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkervergadering op 12/11/2014 (gemeente niet aanwezig)
- Bespreking ontwerp startbeslissing op 23/09/2015. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Laakdal (Marijke Aerts) en provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning (Tine Loomans)

De gemeente ziet de timing van realisatie van het signaalgebied in de volgende legislatuur. Wat de bestemming betreft, opteert het college ervoor om het toekomstperspectief van het gebied voorlopig te definiëren als "open ruimte".

Op 22/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied De Roost zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Enkel een herbestemming van het volledige signaalgebied naar open ruimte, in overeenstemming met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, biedt een duurzame oplossing voor de overstromingsproblematiek.

Instrument:

Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Initiatiefnemer:

Gemeente Laakdal

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied heeft grotendeels een grote overstromingskans en komt vanuit het watersysteem niet in aanmerking voor verdere ontwikkeling. Enkel een herbestemming van het volledige signaalgebied naar open ruimte, in overeenstemming met het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, biedt een duurzame oplossing voor de overstromingsproblematiek.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.